

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Čj.: 102 031/99-4033
Signatura: bj1ns101.doc

Oblastní pracoviště č.10
Okresní pracoviště Chrudim

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Škola: Zvláštní škola Heřmanův Městec
Masarykovo nám. 46, 538 03 Heřmanův Městec

IZO: 102 142 815

Identifikátor ředitelství: 600 090 817

Ředitelka školy: Mgr. Nina Pilná

Zřizovatel: Město Heřmanův Městec
Náměstí Míru 4, 538 03 Heřmanův Městec

Příslušný školský úřad: Školský úřad Chrudim, Poděbradova 842, 537 01 Chrudim

Termín inspekce: 25. - 27. leden 1999

Inspektorka: Mgr. Eva Škodová

Předmět inspekce: Posouzení činnosti školy ve vybraných částech dle § 18 odst. 3, 4 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.
Podmínky a průběh vzdělávání

Označení dokladů a ostatních materiálů, o které se zjištění opírá: Informační výpis ze sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení ze dne 1. 9. 1998, vzdělávací program zvláštní školy čj. 22 980/97-22, koncepce rozvoje školy, rozvrh hodin, třídní knihy, řád školy, přehled pracovníků školy, výroční zpráva o činnosti školy za rok 1997/98, záznamy z pedagogických rad, přehled zájmové činnosti žáků, přehled vzdělávání pedagogických pracovníků, dokument „Preventivní program na zvláštních školách okresu Chrudim“.

ZJIŠTĚNÉ SKUTEČNOSTI A JEJICH HODNOCENÍ

1 Hodnocení materiálně technických podmínek výchovně vzdělávací činnosti

Škola má samostatnou budovu, ve které pracuje pět tříd. Z důvodu omezených prostorových podmínek je jedna třída umístěna na elokovaném pracovišti v nevyhovujícím domku U Bažantnice.

Stará školní budova si vyžádala postupně celou řadu rekonstrukčních úprav, další má vedení školy v koncepčním záměru. Před několika lety byla vybudována v podkrovní části školy jedna prostorná třída, která plynule navazuje na klubovnu školní družiny. Rovněž vznikla podkrovní sborovna, funkčně a esteticky zařízená.

Kmenové třídy jsou prostorově standardní, většinou však nedisponují možností vybudovat relaxační zázemí pro potřeby zdravotně postižených žáků. V inovaci školního nábytku je žádoucí intenzivně pokračovat, neboť v některých třídách jsou školní lavice značně poničené.

Další součástí výuky tvoří: cvičná kuchyň funkčně a moderně zařízená, dílna se sedmi pracovními místy a keramická dílna. Kabinetní prostory postačují potřebám školy. Školní knihovně je věnována výrazná péče, průběžně je doplňována jak v části žákovské, tak v oblasti publikací pro učitele. Frekvence výpůjček je vysoká, rovněž využití knih ve výuce bylo shledáno jako velmi časté.

V blízkosti školy se nachází školní pozemek. V příznivých ročních obdobích je využíván pro výuku v přírodním prostředí.

Chybějící tělocvičnu kompenzuje vedení školy využitím sportovní haly po dohodě s MěÚ v Heřmanově Městci, který vychází zvláštní škole dle svých možností velmi vstříc.

Fond učebnic a pracovních sešitů je přiměřený potřebám žáků. Z nabídky jsou využita především nakladatelství Septima, Parta a Compacta s průběžným doplňováním nových titulů i jiných vydavatelů.

Materiálně technickou vybavenost školy lze hodnotit jako velmi dobrou. Pro potřeby výuky i mimoškolní činnosti má škola barevné televizory, radiomagnetofony, videorekordéry, zpětné projektory, videokameru, varhany, klavír, kopírku apod. Velmi často jsou využívána jízdní kola.

Rekonstrukce sociálního zařízení, využití vstupního vestibulu školy a postupné zlepšování pracovních podmínek žáků i učitelů jsou základními atributy výhledových koncepčních záměrů školy.

Komplexně hodnocené materiálně technické podmínky zvláštní školy jsou na spíše nadprůměrné úrovni.

2 Hodnocení psychohygienických podmínek

Rozvrh vyučovacích hodin a přestávek respektuje psychohygienické potřeby žáků a pedagogických pracovníků a je v souladu s příslušnou právní normou. Pitný režim je zabezpečen prodejem ovocných nápojů. Pracovní místa žáků jsou vybavena běžným způsobem, jsou respektovány jejich somatické zvláštnosti. Žákovské práce tvoří dominantu výzdoby školy. Evidentní snahou pracovníků školy je vést žáky k pořádku a čistotě, což se většinou daří naplňovat.

V některých sledovaných hodinách byly vřazovány relaxační vstupy, velmi důležité pro výuku mentálně postižených žáků.

Problémem je segregace třídy nejmenších žáků školy na elokovaném pracovišti. Je tímto zamezeno průběžnému přirozenému kontaktu žáků školy navzájem.

V průběhu inspekční činnosti byla provedena s ředitelkou školy analýza dokumentu „Řád školy“. Byla zjištěna realizace některých opatření, přestože v řádu školy nebyla zakotvena. Během inspekční činnosti byl řád školy inovován.

Psychohygienické podmínky celkově hodnoceny jako spíše nadprůměrné.

3 Hodnocení personálních podmínek

Výchovně vzdělávací proces zajišťuje tým devíti pedagogických pracovníků. Ředitelka školy a další čtyři učitelé disponují pedagogickou i odbornou způsobilostí pro speciální školství, dva vyučující mají pedagogickou způsobilost pro 1. stupeň ZŠ, jedna učitelka dálkově studuje speciální pedagogiku. Vychovatelka školní družiny absolvovala SPgŠ, obor vychovatelství.

V pedagogickém sboru jsou dva muži, věkový průměr sboru je přibližně 40 let a nikdo není v důchodovém věku.

Výše uvedený přehled signalizuje velmi erudovaný pedagogický tým. V rámci inspekční činnosti provedené hospitace potvrdily velmi dobrou kvalitu výchovně vzdělávacího procesu.

Personální podmínky hodnoceny nadprůměrně.

4 Plnění učebních osnov

Na základě hospitační činnosti a záznamů učiva v třídních knihách jednotlivých ročníků ČŠI konstatuje, že výchovně vzdělávací proces probíhá v souladu s platným vzdělávacím programem zvláštní školy čj. 22 980/97-22. Je zajištěna nabídka pro individuální volbu zájmových aktivit.

Učební osnovy jsou plněny.

5 Hodnocení z hlediska kvality vyučování

Byly provedeny hospitace ve všech třídních kolektivech, u všech přítomných vyučujících.

Sledovaná hodina přírodovědy v 5. ročníku byla vedena zkušenou vyučující.

Ve vytvořeném příjemném prostředí důvěry mezi učitelem a žáky se objevily pestré metody a formy práce s častým využitím názorných pomůcek a odborných knih z dané tematiky. Průběžné opakování minulých látek s přirozeným akcentem na souvislosti jevů i formou her, relaxační vstupy s využitím bubínku a pozitivní motivace žáků s častou pochvalou dotvářely bezprostřední komunikaci ve třídě s dodržením daných pravidel slušného chování. Pracovní sešity jsou vedeny průběžně, stále kontrolované vyučující.

Profesionálním způsobem byly vyučující zvládnuty projevy přítomného žáka trpícího LMD ve smyslu hyperaktivity a impulsivnosti.

Výuka českého jazyka ve třídě nejstarších žáků školy byla zaměřena na mluvnické učivo. Pravopisné jevy byly opakovány formou názorného vyučování a soutěživých prvků. Většina žáků aktivně spolupracovala s vyučující. U pasívnějších žáků bylo doporučeno zvýšit náročnost na jejich práci, trvat na splnění úkolu a intenzivněji je motivovat k práci.

V 7. ročníku byla sledována hodina dějepisů. Vyučující byla na výuku připravena, objevilo se množství názorných pomůcek a knih. Tyto však byly často využity v rychlém sledu bez bližší specifikace a tzv. zastavení se nad danou problematikou. Celkově tempo výuky bylo vysoké, ne všichni žáci zvláštní školy jsou schopni akceptovat předvedenou náročnost výuky. Pasívnější žáci většinou setrvali ve výuce bez motivace k činnosti.

Nebylo reagováno na nesprávné návyky při sezení v lavici. U vedených sešitů je třeba zvýšit formální úroveň a přehlednost zápisů.

Hospitací u nejmenších žáků školy (1. a 2. ročník) v matematice bylo konstatováno velmi erudované vedení výuky. Názorné vyučování, časté pochvaly, pozitivní motivace k práci, pestré formy výuky včetně herních a soutěživých prvků, relaxační vstupy různého charakteru dětmi velmi vítané, vlídnost a přiměřená náročnost vyučující byly hlavními atributy sledované výuky.

Další hodina matematiky byla hospitována ve spojené výuce 4. a 6. ročníku. Vyučující dobře zvládla náročnost současného vedení dvou oddělení. Převládaly běžné metody a formy práce, často byla využita tabule. Sešity žáků jsou dobře vedeny.

Výuka matematiky byla sledována rovněž ve třídě 7. ročníku. Zřejmá byla kvalitní příprava vyučujícího, volba zajímavých forem a metod práce vzbuzovala u žáků zájem o učivo a aktivní zapojení se do vyučování. Velmi dobře byly vedeny zápisy na tabuli. Učitel zadával jasně formulované otázky. Pozitivní přínos sehrálo demonstrativní využití názorných předmětů ve výuce, se kterými se žáci běžně setkávají v praktickém životě (opakování jednotek objemu). Byla nastolena atmosféra důvěry mezi učitelem a žáky. Písemné projevy žáků jsou vedeny dle možností žáků, vyučujícím kontrolované.

Hodina fyziky v 8. ročníku byla pečlivě připravena. Fyzikální pokusy proběhly v rámci využití pomůcek školního kabinetu. Výuka byla obohacena použitím zpětného projektoru. Hodina se vyznačovala jasně stanoveným řádem, střídaly se metody a formy práce. Bylo doporučeno přenést větší podíl aktivity do výuky na žáky, dát jim větší prostor k seberealizaci. Zvážit zařazení oddechových vstupů vzhledem k náročnosti předmětu.

V moderní sportovní hale byla sledována výuka tělesné výchovy několika tříd, založena na vzájemné komunikaci všech vyučujících maximálně využít možnost sportovního vyžití žáků.

Ve sledovaných hodinách, zejména starších žáků, byla zjištěna nižší frekvence známek v žákovských knížkách. Téměř ve všech třídách absentuje pozitivní slovní hodnocení žáků. Doporučeno k nápravě.

Ve zvláštní škole pracuje velmi erudovaný pedagogický sbor. Sledované vyučovací jednotky byly ve většině případů odrazem této skutečnosti, dílčí rezervy a doporučení viz výše. Celkově je kvalita vyučování hodnocena spíše nadprůměrně.

6 Hodnocení z hlediska výsledků vyučování

Výsledky vyučování mentálně postižených žáků korespondují s mírou jejich zdravotního postižení, kvalitou rodinného zázemí a mírou subjektivní snahy být ve škole úspěšní. Škola vytváří prostor pro specifika rozvoje těchto žáků včetně ochrany před negativními projevy současného společenského života. Vzhledem k nižšímu počtu tříd ve škole je dána možnost vytvářet ve škole mikroklima vztahů mezi žáky navzájem a učiteli a žáky.

Z analýzy záznamu pedagogické rady z ledna 1999 je zřejmé, že někteří žáci se přes pozitivní vedení učitelů prohřešují vůči řádu školy, mají neomluvenou absenci nebo je jejich chování nepřijatelné vzhledem k agresivním prvkům v chování. Bylo uděleno celkem šest snížených známek z chování, jedna ředitelská důtka a tři důtky třídní. Naopak třetina žáků školy, tj. 20, obdržela pochvalu. Hodnocení prospěchu jako nedostatečný se vyskytuje celkově velice zřídka, pouze v krajních případech.

Výsledky vyučování jsou srovnatelné s dalšími zvláštními školami podobného charakteru, hodnoceno spíše nadprůměrně.

7 Péče o další vzdělávání a odborný růst pedagogických pracovníků

Vedení školy výrazně podporuje další vzdělávání a odborný růst pedagogických pracovníků. Přes časovou náročnost míry přímé vyučovací povinnosti učitelů se všichni průběžně účastní nejruznějších odborných seminářů a aktivit dle svého osobního zaměření a zvýšení odbornosti pro působení ve speciálním školství. Škola využívá nabídek vzdělávacích institucí, např. Pedagogického centra v Hradci Králové, PF v Olomouci, Pragouniversity, ŠÚ v Chrudimi a dalších. Jsou využívány akce z různých oborů, nejčastěji se jedná o tematiku z psychologie, dramatické výchovy, hudební výchovy, prevence negativních společenských jevů, logopedie, zdravotní tělesné výchovy, dopravní výchovy, keramické tvořivosti a alternativního vyučování. Zkušenosti a poznatky přenášejí vyučující do každodenní pedagogické práce včetně své profilace ve vedení zájmových kroužků.

Oblast hodnocena nadprůměrně.

8 Hodnocení dalších aktivit, které významně ovlivňují výchovně vzdělávací činnost

Žákům je každoročně předložena nabídka zájmových kroužků. V letošním školním roce pracují tyto kroužky: *pěvecký, keramický, cykloturistický sportovní, čtenářský, německého jazyka, šikovných rukou a kroužek doučovací*. Všichni žáci mají možnost uspokojit své zájmy a specifické potřeby. Tyto aktivity výrazně přispívají k přirozené prevenci případných negativních projevů v chování.

Kromě pravidelných zájmových činností škola pořádá akce poznávací do Prahy a dalších měst, pobytové činnosti v přírodě, sportovní akce, kulturní návštěvy, realizuje účast žáků ve výtvarných, pěveckých a dalších soutěžích. Velkých úspěchů dosahují žáci v dopravních soutěžích i sportovních hrách mládeže.

Úspěšný „Preventivní program na zvláštních školách okresu Chrudim“, který vzešel ze Zvláštní školy v Heřmanově Městci, je dotován výraznou finanční částkou, která materiálně podpoří motivaci žáků k pozitivnímu využívání volného času a přispěje k působení na žáky v oblasti aktivní obrany před působením sociálně-patologických jevů. Přijatý projekt využijí všechny zvláštní školy v okrese Chrudim.

Široké spektrum dalších aktivit školy je hodnoceno nadprůměrně.

ZÁVĚRY

Pozitiva:

- Erudovaný pedagogický sbor.
- Kvalitní vedení vyučovacích hodin.
- Nadprůměrná péče o další vzdělávání pedagogických pracovníků.
- Úsilí vedení školy průběžně zlepšovat materiálně technické zázemí školy dle finančních možností.
- Vstřícná spolupráce se zřizovatelem školy.

- Pestrá nabídka zájmových aktivit pro žáky, které pozitivně ovlivňují jejich rozvoj.
- Úspěšná účast školy v projektech a grantech.

Negativa:

- Ztížené materiálně technické podmínky školy, tj. zejména chybějící tělocvična a nevyhovující pracovní a psychohygienické prostředí elokované třídy nejmenších žáků školy.

Doporučení k další činnosti školy:

- Zvýšit kontrolní činnost výuky dle zjištěných skutečností, zaměřit pozornost na přiměřenost metod a forem práce.
- Vést členy pedagogického sboru k pozitivnímu slovnímu hodnocení žáků vzhledem k jejich specifikám a potřebám mentálně postižených žáků.

Českou školní inspekcí sledovaný okruh průběhu a podmínek výchovně vzdělávací procesu je hodnocen celkově jako velmi dobře fungující, se značnou převahou pozitivního zjištění nad rezervami v dílčích oblastech, spíše nadprůměrný.

Pro výkon inspekční činnosti byly vytvořeny příznivé pracovní podmínky.

razítko

Podpis inspektorky:

vedoucí týmu Mgr. Eva Škodová v.r.

V Pardubicích

dne 15. února 1999

Přílohy: žádné

Inspekční zprávu jsem převzala dne 22. 2. 1999

razítko

Podpis ředitelky školy Mgr. Nina Pilná v.r.

Dle § 19 odst. 8 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy - zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Na vědomí

Adresát	Datum předání/ odeslání zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel:	1999-03-01	102 063/99-4033
Školský úřad:	1999-03-01	102 062/99-4033
Rada školy:	-----	-----

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. ČŠI	Text
-----	-----	Připomínky nebyly doručeny.